

אבל ישראל שמת הבנים זוכים משום דאמר קרא והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם

לרשת אחוזה – אבל אם המפקיר עבדו דתו ליכא נחלה לבניו ומת: קונין לעצמם בני חורין.

אבל אמימר אמר המפקיר עבדו ומת אותו העבד אין לו תקנה - דאמימר קשיא

לגבי הברייתא דלעיל, גר שמת והיה לו העבדים קטנים אם זכו לעצמם או לא שנחלקו רבנן[ת"ק] ואבא שאול, יש מחלוקת אמוראים הלכה כמי:

- א. רבי יעקב בר אידי א"ר יהושע בן לוי הלכה כאבא שאול
- ב. רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אין הלכה כאבא שאול

הגמרא אומרת שהם: רבי יעקב בר אידי ורבי חייא בר אבא, שמעו בפירוש הלכה ולא מכללא. הגמרא אומרת, שמכללא, מהמעשה הבא, אפשר לדייק לשני הצדדים, כדלהלן

דאמר ר' יהושע בן לוי - אמרו לפני רבי אמר נתייאשתי^{הקפ"ר} מפלוני עבדי מהו ?

אמר להם אומר אני אין לו תקנה לא בבית ישראל ולא בשפחה, שהרי משוחרר הוא קצת ואינו גמור, אלא בשטר - אמר רבי יוחנן מאי טעמא דרבי: גמר לה לה מאשה: מה אשה בשטר אף עבד נמי בשטר. ואפשר לדייק:

[כאבא שאול]^{קס"ה}מה אשה איסורא ולא ממונא אף עבד נמי איסורא ולא ממונא לא איירי רבי אלא במפקיר עבד גדול שיש לו יד לקנות עצמו, ומשפיקו אין לו עליו אלא איסור אבל לא ממון, כאשר זו שגט שלה אינו בא להפקיע ממון שיש לו עליה אלא איסור. אבל בעבד קטן לא איירי רבי דלאו דומיא דאשה הוא דאיכא דררא דממונא עליה ובדידה סבירא ליה דיש לו תקנה בשפחה דלא קנה עצמו בהפקר.

[דלא כאבא שאול]: מה אשה בין גדולה בין קטנה, אף עבד נמי בין גדול בין קטן

אם עבד נותר בכסף – מחלוקת רבי ור"ש

מה שאמר רבי : אומר אני אין לו תקנה אלא בשטר - משום האי דאפקריה פקע ליה כספיה מעתה אין לו תקנה אלא בשטר. אבל הוא מודה שאפשר בפדיון, כדלהלן: [נותר בכסף] תניא רבי אומר אומר אני אף הוא נותן דמי עצמו ויוצא מפני שהוא כמוכרו לו.

ולאפוקי מהאי תנא, כדלהלן [אינו נותר בכסף] דתניא ר' שמעון אומר משום רבי עקיבא, יכול יהא כסף גומר בה כדרך ששטר גומר בה ת"ל והפדה לא נפדתה אורעה כל הפרשה כולה ללא חופשה לומר לך שטר גומר בה ואין הכסף גומר בה. למטה, איך הוא דורש הפסוק:

אִישׁ כִּי־יִשְׁלַב אֶת־אִשָּׁה שְׁכֶבֶת־זָרָה וְהָיָה שִׁפְחָהּ כְּנֵעִית
נִחְרַפֶּת־מֵאֻרֶסֶת לְאִישׁ עֶבֶד עֶבֶר וְהִפְדָּהּ לֹא נִפְדֶּתָה כֹּסֶף פְּדוּיָהּ וְאִינָהּ פְּדוּיָהּ - אפילו לא נפדתה כולה מביא אשם או חפשה שטר לא נתן לה בקרת תהיה לא יומתו כ"ל חפשה- אורעה דין מיתתה כל הפרשה כולה בשטר : והביא את־אִשְׁמֹלָהּ לִיהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֵיל אֲשֶׁם:

עם הלכה כר"ש – שעבד לא נותר בכסף

- א. הלכה כר"ש: רמי בר חמא א"ר נחמן
 - ב. אין הלכה: ורב יוסף בר חמא א"ר יוחנן
- רבא בר שאילתא אני אומר אין הלכה ונחלקו עלי רבנן דאתו ממחוזא אמרי בשם אמר רבי זירא משמיה דרב נחמן הלכה. וממשיך רבא בר שאילתא ומספר וכי אתאי לסורא אשכחתי לר' חייא בר אבין אמרי לי אימא לי איזי גופא דעובדא היכי הוה אמר לי: דההיא אמתא דהוה מרה שכיב מרע, אתאי בכיא קמיה אמרה ליה

כדי שע"י זה אם מת הגר הוא יחזיק עבדו ראשון בההוא עובדא דא"ל שלוף לי מסנאי משמע דהוה בו דעת וקאמר התם איכא דאמרי קטן הוה ו"ל דדעת אחרת מקנה אותן שאני.^{קס"ה} תוספות ד"ה מה אשה איסורא ולא ממונא. וא"ת היאך עבד משתחרר בשטר לאבא שאול אם לא יפקירנו תחלה דמה אשה איסורא ולא ממונא אף כו' ואור"י דדוקא בקנין דמיתה דילפינן מאשה אמרי איסורא ולא ממונא דומיא דאשה אבל (1) שטר שכתוב בהדיא בקרא או חופשה לא ניתן לה (ויקרא יט) משוחררת בשטר לחודיה דמקרא מלא דיבר הכתוב ועוד(2) דאיתקש שטר לקנין כסף דכתיב (שם) והפדה לא נפדתה ועיקר קנין כסף מפקיע ממון כדאמר הכא נתייאשתי מפלוני עבדי אין לו תקנה אלא בשטר אבל בכסף לא, דפקע ליה כספיה מכי אפקריה

תא שמע המקדיש עבדו עושה ואוכל שלא הקדיש אלא דמיו כמו שאמר "הרי הוא

הקדש לדמיו" והוי כקרקע ובהמה טמאה. מוכח שמקדיש לדמיו.

הא מני ר"מ היא דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה ה"נ מסתברא דקתני

סיפא וכן הוא שהקדיש עצמו עושה ואוכל שלא הקדיש אלא דמיו

אי אמרת בשלמא ר"מ היא שפיר אלא אי אמרת רבנן היא בשלמא עבדו לדמי קאי אלא איהו לדמי קאי

לימא כתנאי המקדיש עבדו [ת"ק] אין מועלין בו רבן שמעון בן גמליאל אומר מועלין בשערו - קמיפלגי: במקדיש עבדו קדוש או אינו קדוש.

1. דמר סבר קדוש ומר סבר לא קדוש (קושיא)ותסברא מועלין ! האי קדוש ואינו קדוש מיבעי ליה
2. אלא דכולי עלמא קדוש לימכר לדמיו - גמרינן מעילה "חטא" "חטא" מתרומה מה תרומה בתלוש אף מעילה בתלוש, ונחלקו כאן מה גדרו של עבד: דמר סבר עבדא כמקרקעי דמי^{קט"ו} ומר סבר כמטלטלי דמי (קושיא)אי הכי אדמיפלגי בשערו ליפלגו בגופו
3. אלא דכולי עלמא עבדא כמקרקעי דמי והכא בשערו העומד ליגזז קמיפלגי מ"ס כגזוז דמי ומר סבר לאו כגזוז דמי

לימא הני תנאי כהני תנאי: לגבי שבועה בהודאת מקצת הטענה. דק"ל אין נשבעין על הקרקעות: דתנן ר"מ אומר יש דברים שהם כקרקע ואין כקרקע ואין חכמים מודים לו כיצד עשר גפנים טעונות מסרתי לך והלא אומר אינו אלא חמש ר"מ מחיבב וחכמים אומרים כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע

ומיירי בענבים העומדות ליבצר

דרכי מאיר סבר כבצורות דמיין ורבנן סברי לאו כבצורות דמיין

(דחיה)אפי' תימא רבי מאיר הוא מודה לת"ק, שאין מועלים בשערו עד כאן לא קאמר ר"מ אלא בענבים דכמה דקיימין מיכחש כחישי, אבל הכא כמה דקאי אשבוחי משבח הלכך לאו כגזוז דמי דעדיין צריך לחיבור.

גם רבי יוחנן סבר כרב דהמפקיר עבדו יצא לחירות וצריך גט שחרור

(קושיא)איתיביה גר שמת ואין לו יורשין ובזבזו ישראל נכסיו דכל נכסיו הפקר.

[ת"ק]והיו בהן עבדים בין גדולים ובין קטנים קנו עצמן בני חורין הן קודמין לכל אדם להחזיק בעצמן מן ההפקר.

אבא שאול אומר גדולים קנו עצמן בני חורין קטנים^{ק"ו} כל המחזיק בהן זכה בהן שאין להם יד לזכות בעצמם.

וכי מי כתב גט שחרור לאלו מעתה להתירן בישראלית הרי מתו בעלים !

(תירוצ) קסבר עולא עבדו דגר כי אשתו דגמר לה לה מאשה: וכתב לה ספר (דברים כד) או חופשה לא נתן לה (ויקרא יט). הלכך מחיים אין לו תקנה בלא גט כאשר, אבל הפקר שלאחר מיתה כי היכי דאשתו משולחת בלא גט עבדו נמי לא בעי גט מה אשתו משתלחה בלא גט אף עבדיו משתלחים בלא גט

^{קט"ו} תוספות ד"ה עבדא כמקרקעי דמי. ולכך אין מועלים בו דאין מעילה במחובר. והא דאמרי' בפ' המוכר את הספינה (ב"ב עט.) הקדיש בור מלא מים מועלין בו ובמה שבתוכו לא כמו שפי' שם רבינו שמואל שהצניע חפציו בבור דהא אין מעילה במחובר אלא כשעקר מן הבור חוליא ונהנה ממנה

^{ק"ו} תוספות ד"ה קטנים כל המחזיק בהן זכה בהן. דאין להן יד לזכות בעצמן. ואע"ג דאית ליה זכיה במציאה כדאמרין בהניזקין (לקמן נט:) היינו מדרבנן מפני דרכי שלום והכא לא שייך ההוא טעמא וא"ת בפרק לולב וערבה (סוכה מז:) אמר לא ליקני איניש לולבא לינוקא ב"ט ראשון דינוקא מקני קני אקנוי לא מקני וליכא למימר דהתם בפיקח כגון צרור וזרקו אגוז ונטלו דהא בפי' דקדושין (דף כב:) [לגבי גר שהיה גוסס, ומר זוטרא ביקש לעבדו "שלוף מסנאי",